

Landstingsmænd for 1ste Kreds (P. Knudsen og C. C. Andersen). Jeg kan godt forstaa, at de to Herrer, som se Idealet med Hensyn til at hjælpe Arbejderne deri, at Staten overtager al mulig Produktion, have stillet Forslag af den Natur: kun kan jeg ikke forstaa, at de ville stille dem ved saa lille et Lovforslag som det her foreliggende, hvor jeg synes, de slet ikke have hjemme. Men for os, der ikke mene, at den danske Industris Fremtid og Trivsel er afhængig af, at den kommer ind under Staten, har det stor Betydning, at det ikke bliver saa indtrængt i den almindelige Bevidsthed, at det er Industriens Dunst at komme ind under Statens Myndighed, Kontrol og Administration; og jeg forstaa heller ikke de Herrer, naar de ellers sige, at Arbejderne skulle have hele Udbyttet af deres Arbejde, at de saa ville gaa med til en Statsadministration, som absolut maa blive dyrere end en almindelig Administration, hvor enhver kan drive sit Erhverv. Jeg tror ganske vist, at de industridrivende her i Landet, hverken Arbejdsgiverne eller Arbejderne, ville være de Herrer taknemlige for, om Staten oprettede Værksteder, altsaa ikke alene brugte de Værksteder, den nu har, men yderligere udvide dem saaledes, at de kunde blive i Stand til at udføre alt det Arbejde, der udtræves, med andre Ord, at Staten skulde lave baade Sadelmager-, Snebter-, Tømmerarbejde o. s. v., kort sagt, alt hvad der kunde gribe ind i Jærnbanens Administration. Der er mange Hundrede, ja man kan vel sige mange Tusinde Arbejdere og Leverandører, som ere beskæftigede med Arbejde for og til Staten, og de Herrer ville da vel sige, man kunde jo tænke sig Muligheden af, at de kunde blive ansatte i Statens Tjeneste. Ja ganske vist, hvis det griber ind over det hele; men man maa vel huske paa, at her er kun Tale om Jærnbaneanlæg, med Hensyn til hvilke det var nødvendigt at oprette denne Mængde Værksteder; men naar de saa ikke kunne producere for Jærnbanerne, hvad skulle de vel saa gøre andet end gribe ind i den private Industri? Jeg kan ikke se andet, end at det vilde være ødelæggende. Vi vide, at det allerede har rejst sig mange Kløster mod Statens og Kommuniens Industri i forskellige Retninger, og hvor meget mere vilde dette ikke ste, naar Forslagene her bleve

virkeliggjorte. Havde de Herrer stillet Forslagene saaledes, at alt Arbejde, det være sig, som der staaer, Driftsmateriel eller Inventarium, saa vidt gørligt skulde udføres her i Landet, havde de fuldt ud min Sympati. Det er det, Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk har arbejdet for i mange Aar, og som det under vor nuværende Indenrigsminister er lykkedes at faa gennemført, og vi hørte ogsaa af den højtærede Indenrigsminister i Gaar, at det vilde han arbejde for, at netop alt saa vidt gørligt blev udført her i Landet; deri ligger, forekommer det mig, en Betryggelse for Industrien, og derved gives der, og vil der kunne gives mange Hænder Arbejde, saa jeg vil altsaa meget advare imod, at vi skulde komme ind paa det, at Staten i det hele skulde udføre alt.

Endelig med Hensyn til de to andre Forslag om de 10 Tiner og de 4 Kr. eller de 40 Ore — ja, havde det været en Hensætning, rettet til Indenrigsministeriet, havde jeg til Nød kunnet forstaa det, stont jeg ikke deler den Anskuelse, at det er den Maade, hvorpaa Sagen skal ordnes; men at faa det ind i et Lovforslag, hvor meget der maa arbejdes, hvilke Beløb der maa gives, maa nødvendigvis føre til, at vi maa faa Love for alt muligt her i Landet, for hvad enhver maa arbejde for, og hvad enhver maa give for de forskellige Ting, hvad enten det er Sko eller Brød, eller hvad det er. Der maa være bestemte Priser paa ArbejdsLøn og for Arbejde, naar Konsekvensen af disse Forslag skal føres fuldt ud. Jeg er ligesom de Herrer ikke utilbøjelig til at sige, at det er godt, at der bliver ordnede Forhold paa dette Omraade, men det forekommer mig, at den Vej, man er slaaet ind paa, og som de Herrer jo ogsaa arbejde for, gennem Jagorganisationen, er den, ad hvilken vi skulle søge disse Forhold ordnede, saaledes at der bliver Jagorganisationer saavel for Arbejdsgiverne som for Arbejderne. Derved bliver enhver i Stand til at bestemme, hvad de skulle have for deres Arbejde, saavel Entreprenører som Bygherrer maa faa rette sig derefter, og man kommer derved til at modvirke de uheldige Licitationsforhold, som have bevirket dette Løb hen imod, at Arbejdsgiverne intet skulle have for deres Arbejde, og at Arbejderne skulle arbejde for nedfat Løn. Ordne